

Köszöntőkártya - ún. Kunstbillet, a barátság templomának ábrázolásával

Adattár

Leltári szám:	19214.18
Alkotó:	Endletzberger, Johann Joseph (1779 - 1856)
Készítés ideje:	1820 - 1830 KÖRÜL
Készítés helye:	Bécs (Wien)
Jelzés:	jobbra a szövegalatt: I. E.
Anyag:	dombornyomású papír; dombornyomott fém; gyöngyház; krepp muszlin; papír
Technika:	applikáció
Méret:	magasság: 8,2 cm szélesség: 10 cm

Virágokban pompázó (rózsa, nefelejcs, tulipán) fás ligetben timpanonnal koronázott építmény (valószínű a barátság, a harmónia temploma) oszlopos előcsarnokkal, magas lábazon, a bejáráshoz lépcső vezet fel. Alul a következő felirat látható: *Froh und wonnevoll verfließ Ihr Leben, Wie ein Silberbach durch Wiesengrün / Götterfreude möge Sie umschweben, Und aufjedem Schritte Rosen blüh'n. I. E.* A fémkeret egyszerű tagolása, a sarkokban stilizált, szimmetrikus díszek.

A biedermeier érzelmes lelkivilágát tükrözik a jelképes tartalommal felruházott virágok, a klasszicista ízlés továbbéléséről tanúskodik az építmény, mely közkedvelt motívum a köszöntőkártyák, különösen Endletzberger és követői Kunstbilletjeinek világában (ld.: Pazaurek, G. E.: *Biedermeier – Wünsche*. Stuttgart, é.n. 46.t.: Witzmann, R.: *Freundschafts- und Glückwunschkarten aus dem Wiener Biedermeier*. Dortmund, 1979. 157. p. Egger, H.: *Glückwunschkarten im Biedermeier*. München, 1980. 174. p. 416. kép).

Endletzberger képzettsége szerint vésnök volt, majd ő lett a különféle anyagokból kollázs-szerűen komponált, aprólékosan megmunkált Wiener Kunstbillet legismertebb mestere.

A biedermeier jellegzetes műfaja volt Bécsben az ún. Kunstbillet, mely sajátos típusa a divatos köszöntő- vagy üdvözlőkártyáknak. A korabeli társasági életben, az emberi kapcsolatokban fontos szerepük volt a jeles alkalmakkor – általában újévkor vagy névnap alkalmából – ajándékozott üdvözlőlapoknak. Bécsben a grafikusok és kiadók egész hada foglalkozott e műfajjal, melynek igen sokféle válfaja kialakult, a rézmetszetes lapoktól az atlaszselyemmel bevont vagy csipkeszerű kártyákig, a mozgatható képecskéktől a térbeli illúziót keltő rafinált lapokig. Különlegessége a Joseph Endletzbergerhez és követőikhez köthető ún. Kunstbillet, amely tulajdonképpen szinte egyedi műalkotás, kicsinyített kép: réz vagy aranyozott, préselt papír keretben, áttört, krepp alapra készített kollázs, melyhez a préselt papírokon kívül a legkülönbébb anyagokat, gyöngyházat, gyöngyöket is felhasználták.

Irodalom

- Szerk.: Pataki Judit: *Az idő sodrában. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeinek története*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 136. (Dr. Horváth Hilda)
- Szerk.: Péter Márta: *A klasszicizmustól a biedermeierig. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 3.25.

